

Michel Foucault ja vallan näyttämöt

Valtiot. dos. Markku Koivusalo

Näkökulmia nykyaajatteluun -luentosarja. Taideyliopisto, Teatterikorkeakoulu

ti 13.9. ja to 15.9. klo 10.45-12.15. auditorio 2.

Tapahtuma, Pariisi tammikuu1953

■ Huomenna hän tulee ensi esitys

- Théâtre de Babylone, 38 boulevard Raspail
- Ohjaajana Roger Blin = Pozzo

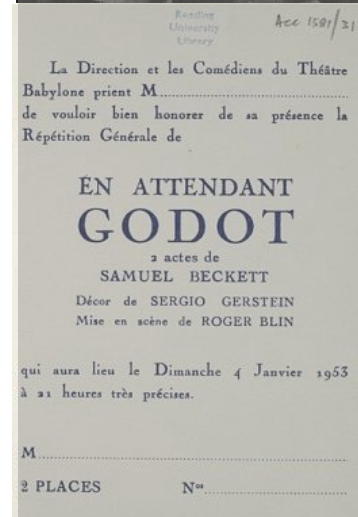
■ Näyttämö

- Estragon ("Gogo") ja Vladimir ("Didi") odottavat Godotia
- Maanomistaja Pozzo ja tämän orja Lucky
- Poika, joka tuo viestin, että huomenna Godot saapuu

- « Monsieur Godot m'a dit de vous dire qu'il ne viendra pas ce soir mais sûrement demain. »

■ Nuori Alain Robbe-Grillet

- "Godot, c'est Dieu" - Vai onko?
 - "Henkilö, jota kaksi kulkuria odottaa tien pientareella, eikä hän koskaan tule".
- Kaikki on tässä - Heideggerin filosofia?

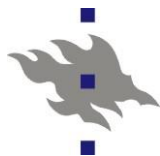

Murtuma, katkos (*rupture*)

- Katsomossa häikäistynyt nuori mies
 - 27 -vuotias psykologian assistentti Lillen yliopistosta
 - Väitöskirja suunnitelma psykologian historiasta
- 30 -vuotta myöhemmin Charles Ruasille:
 - ” Kuulun sukupolveen, jonka horisontti opiskelijoina rajoittui marxilaisuuteen, fenomenologiaan ja eksistentiaalismin. Niin kiinnostavia ja stimuloivia kun nämä ovatkin, niin luonnollisesti ne synnyttivät niihin täysin uppoutuneissa opiskelijoissa tunteen tukehtumisesta ja tarpeen katso muualle. Tuohon aikaan olin samanlainen kuin muutkin filosofian opiskelijat, ja minulle *varsinainen katkos (rupture) oli Beckettin Huomenna hän tulee näytelmän ensimmäinen henkeäsalpaava esitys.*”

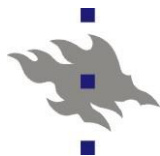
Poliittinen katkos (rupture)

- 1953 eroaa Ranskan kommunistisesta puolueesta
 - Teloitettujen puolue (*parti des fusillés*), arvovalta sodan jälkeen
 - Valtaa ENS:n opiskelijat – F liittynyt 1950 Althusserin kehotuksesta
 - Kritiikki stalinismi, hierarkkisuus, ”porvarilliset arvot”
 - 60 –luku Foucault’n epäpoliittisuus
- 1968 uusi vasemmisto, vallan rakenteet arkipäivässä
 - *“Minusta tuntuu että ennen vuotta 1968 ainakin Ranskassa sinun piti olla filosofina marxilainen tai fenomenologi tai strukturalisti ja en kuulunut mihinkään näistä dogmeista. Toinen tekijä oli ettei tuohon aikaan Ranskassa psykiatrian tai lääketieteen historian tutkimuksella ei ollut mitään todellista asemaa poliittisella alueella. Kukaan ei ollut siitä kiinnostunut. Ensimmäinen asia mikä tapahtui toukokuu 1968 jälkeen oli että Marxismi dogmaattisena kehikkona laski ja uudet poliittiset, uudet kulttuuriset intressit koskien henkilökohtaista elämää ilmaantuivat. Tämän takia luulen ettei töilläni ollut juurikaan vaikutusta kuin pienen piirin sisällä ennen vuotta 1968”*

May
68

Vallan dialektiikka

■ Herran ja orjan dialektiikka

- Hegel: Herruus ja renkiys (Herrschaft und Knechtschaft)
- Marx: Luokkataistelu

■ Alexandre Kojève: Ateistis-antropologinen tulkinta

- Ihmisen luonto on kieltää ja ylittää luontonsa
- Ihmisen halu on toisen halua

■ Historian liike: Tunnustuksen (Anerkennung) etsiminen

- *'Ihminen syntyi ja historia alkoi ensimmäisestä taistelusta, joka loppui herran ja orjan ilmaantumiseen... Historia tulee siten loppumaan hetkellä jolloin herran ja orjan synteesi todellistuu, tämä synteesi on integraali ihminen, Napoleonin luoman universaalin ja homogeenisen valtion kansalainen.*

■ Stalin → Henry Ford ja Amerikka ≠ Japani, puhdas snobismi

Pozzo ja Lucky

Vallan rakenteet, heterogeenisuus ja strategiat

- ”Yhteiskunta on erilaisten valtojen saaristo”. – Michel Foucault
- Näkökulman muutos
 - Vallan dialektiikka → Valtojen heterogeeniset strategiat
 - Suuri kumous → Paikalliset heterogeeniset taistelut
 - Ideologinen valta → Vallan konkreettiset rakenteet
 - Valta ↔ Tietoa → Tietoa tuottava valta
 - Subjektin valta → Vallan muokkaamat ja tuottamat subjektit
- Vallan kysymys
 - 1960 –luku: Tiedon rakenteet, ulossulkeva valta
 - 1970 – luku: **Vallan dynamiikka**, tuottava valta
 - 1980 - luku. Vastarinnan tekniikka, kuinka meitä hallitaan?

Epistemologinen katkos (*rupture*)

■ Ranskalainen tieteenfilosofia

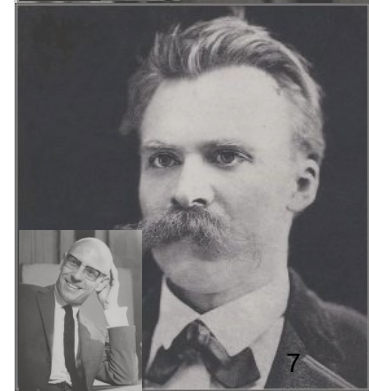
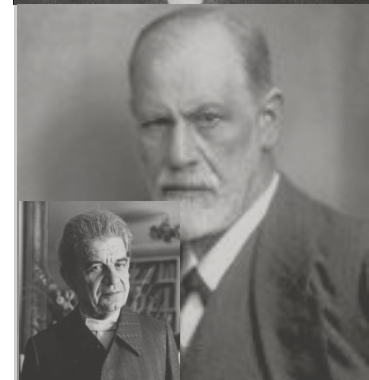
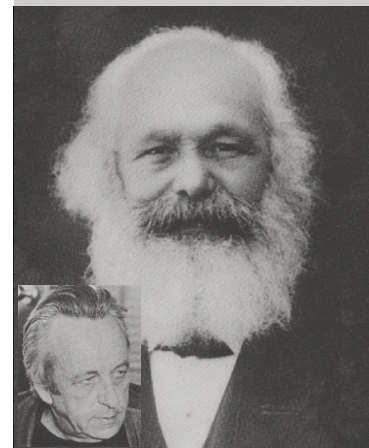
- Gaston Bachelard, Jean Cavailles, Georges Canguilhem
- Foucault: Ihmistieteiden filosofia, psykologia

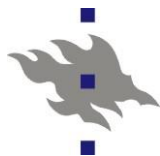
■ Strukturalismi: Ihmistieteiden uusi virtaus

- C. Lévi-Strauss, R. Jakobson, R. Barthes, J. Lacan
- Synkronian painostus diakronian sijasta
- Uusi tieteellisyys – kielen, myyttien, kulttuurin **rakenteet ja järjestelmä**
- Foucault "ylipappi"? → Kuoripoika, Georges Dumézil

■ Suuret "ihmisen" kyseenalaistajat: Marx, Freud ja Nietzsche

- Humanisti Marx → Tuotantorakenteiden Marx (Althusser)
- Psykologinen Freud → Kielenrakenteiden Freud (Lacan)
- Eksistentiaalistinen Nietzsche → Voimasuhteiden Nietzsche (Deleuze, Foucault)

Subjektifilosofian kritiikki

■ Subjekti tiedon lähtökohtana

■ Descartes

- Cogito ergo sum = Ajattelen, siis olen olemassa

■ Posso: Ajattele → Luckyn monologi

- « Etant donné l'existence telle qu'elle jaillit des récents travaux publics de Poinçon et Wattmann, d'un Dieu personnel quaquaquaquà barbe blanche quaquà, hors du temps, de l'étendue, qui du haut de sa divine apathie, sa divine athambie, sa divine aphasie nous aime bien à quelques expressions près; on ne sait pourquoi mais ça viendra et souffre à l'instar de la divine Miranda avec ceux qui sont. On ne sait pourquoi mais on a le temps dans le tourment, dans les feux, dont les feux, les flammes pour peu que ça dure. Encore un peu ? Et, qui peut en douter, mettront à la fin le feu aux poutres; Assavoir ! Porteront l'enfer aux nues, si bleues par moment, encore aujourd'hui. Et calmes si calmes d'un calme qui pour être intermittent n'en est pas moins le bienvenu; Mais n'anticipons pas ! Et attendu d'autre part, qu'à la suite des recherches inachevées... N'anticipons pas ! ... des recherches inachevées mais néanmoins couronnées par l'acacacacadémie d'Anthropopopométrie de Berne-en-Bresse de Testu et Conard; Il est établi sans autre possibilité d'erreur que celle afférente aux calculs humains, qu'à la suite des recherches inachevées... inachevées de Testu et Conard. Il est établi, tabli, tabli ce qui suit, qui suit, qui suit, assavoir mais n'anticipons pas. On ne sait pourquoi à la suite des travaux de Poinçon et Wattmann, il apparaît aussi clairement, si clairement qu'en vue des labeurs de Fartov et Belcher inachevés... inachevés il apparaît que l'homme contrairement à l'opinion contraire que l'homme en Bresse de Testu et Conard... que l'homme enfin ... bref que l'homme, que l'homme en bref enfin malgré les progrès de l'alimentation et de l'élimination des déchets, est en train de maigrir et en même temps, parallèlement, on ne sait pourquoi, malgré l'essor de la culture physique, de la pratique des sports tels, tels...tels...le patinage sur asphalte, le tennis sur sapin, le hockey sur mer et dans les airs en même temps de rapetisser, on ne sait pourquoi malgré... Je reprends... on ne sait pourquoi de maigrir, rétrécir... Je reprends... bref la perte sèche par tête de pipe environ en moyenne à peu près.. bref enfin peu importe les faits sont là et considérant d'autre part, ce qui est encore plus grave qu'il ressort, ce qui est encore plus grave qu'à la lumière des expériences en cours de Steinweig et Petermann, abandonnées de Steinweig et Petermann qu'à la campagne à la montagne et au bord de la mer et des cours d'eau et de feu l'air est le même et la terre assavoir l'air et la terre par les grands froids l'air et la terre fait pour les pierres hélas au septième de leur ère l'éther, la terre, la mer pour les pierres par les grands fonds, sur mer, sur terre et dans les airs Peuchère ! Je reprends On ne sait pourquoi les faits sont là... Au suivant Enfin hélas au suivant pour les pierres qui peut en douter Je reprends mais n'anticipons pas ! Je reprends la tête en même temps parallèlement Au suivant la arbre, les flammes, les pleurs, les pierres si bleues, si calmes... Hélas, la tête, la tête, la tête la tête en ... Je reprends ! Hélas je reprends au suivant la tête, les pierres, Conard, inachevés !... »

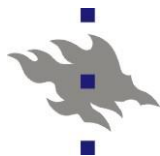

Subjektin paikanmuutos

- Pyrkimys eroon konstituivasta subjektista
 - *"Mitä me kutsumme postmoderniksi? En ole oikein ajan tasalla....*
strukturalismissa oli tietty ongelma –subjektin ja subjektin uudelleen järjestämisen ongelma – en ymmärrä mikä ongelma on yhteinen ihmisille joita kutsutaan postmoderneiksi tai postruktualisteiksi."
- Konstituoitu subjekti (tietoa, valta, tekniikat)
- Ympärikääntäminen
 - Tiedon rakenteet ennen tietämystä
 - Tieto (*savoir*) → Tietämys (*connaissance*)
 - Vallan strategiat ennen suvereenia vallan käyttäjää
 - Itsen eettiset tekniikat ennen moraalista minää
- Sukupolvimuutos
 - Sartre: "eksistentiaalismi on humanismia." ← Jumalan kuolema
 - Foucault: uusi "antihumanismi" ← Ihmisen kuolema

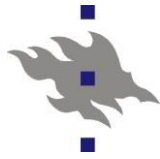

Anonymiteetin etiikka ?

- *"Mitä väliä on sillä kuka puhuu, joku sanoi, mitä väliä on sillä kuka puhuu."*
 - *« Qu'importe qui parle, quelqu'un a dit qu'importe qui parle »*
 - Beckett: Nouvelles et Textes pour rien, Paris 1958.
- Kirjoituksen (*écriture*) perustava eettinen periaate
 - Indifferenssi – välinpitämättömyys siitä kuka puhuu
- "En usko, että on välttämätöntä tietää kuka minä olen."
 - *"Älkää kysykö, kuka minä olen, älkääkö pyytäkö minua pysymään samanlaisena. Tämä on henkilöpapereitamme hallitsevien viranomaisten (*état civil*) moraalia. Jättäköön se meidät vapaiksi kun kyse on kirjoittamisesta."*

Tietävän eksyttäminen

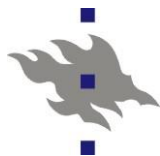
■ Filosofia eksyttää tietävää

- *“Ei, ei en ole siellä missä odotatte minua vaan tuolla toisaalla, nauramassa teille.”*

■ Itsen eksyttäminen

- Kirjoittaa tullakseen joksikin toiseksi
 - *”Miksi nähdä vaivaa kirjoittaa kirjoja elleivät ne **opettaisi tekijälleen jotakin jota tämä ei vielä tiedä, jos ne eivät johtaisi odottamattomiin paikkoihin, jos ne eivät hajottaisi tekijää outoon ja uuteen suhteeseen itseään kohtaan. Kirjan tuska ja nautinto on olla kokemus.**”*
- Kirja – kokemus: Itsen matka ajattelussa
 - *”Kaikki teokseni ovat osa elämänkertaani.”*

Toisinajattelu

■ Ainoa velvollisuus – toisin ajattelu

- Ihmisten historia on saman sanan synonyymien pitkä jatkumo.

Tämän kiistäminen on velvollisuus.

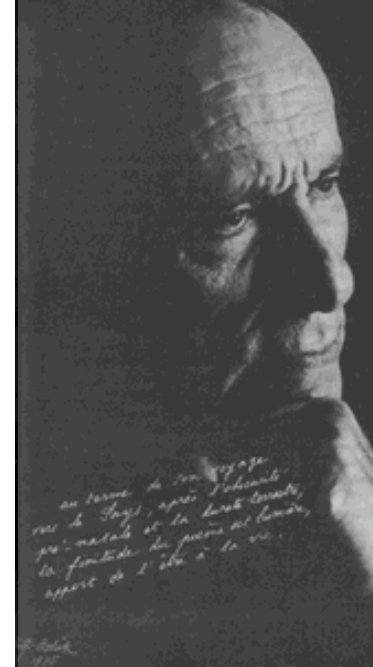
- *L'histoire des hommes est la longue succession des synonymes d'un même vocable. Y contredire est un devoir (René Char)*

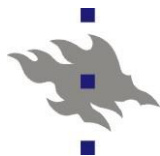
■ Ajatella toisin

- ”Mutta mitä muuta *filosofia tänään on* – puhun filosofisesta toiminnasta– kun *ajattelun kriittistä* työtä itsensä suhteen? En tarkoita jo tiedetyn legitimointia vaan *pyrkimystä tietää, kuinka ja mihin asti olisi mahdollista ajatella toisin.*

■ Toisin ajattelun vaikeus

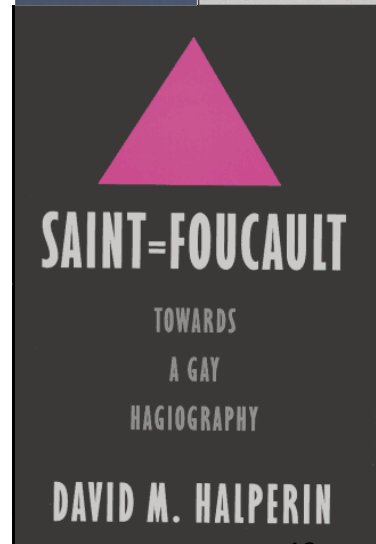
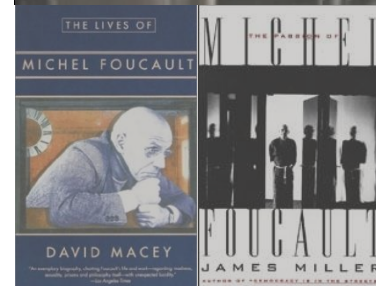
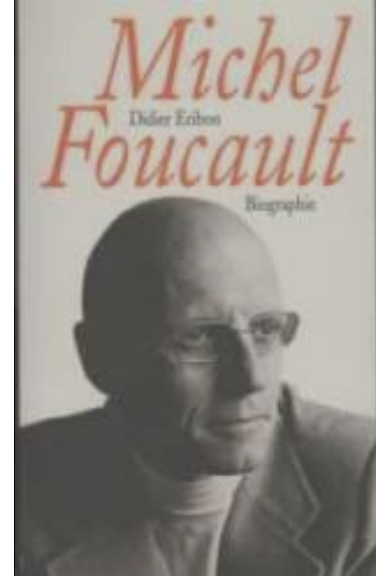
- Tiedon rakenteet
- Vallan strategiat
- Itsen tekniikat

Paul Michel Foucault (1926-1984)

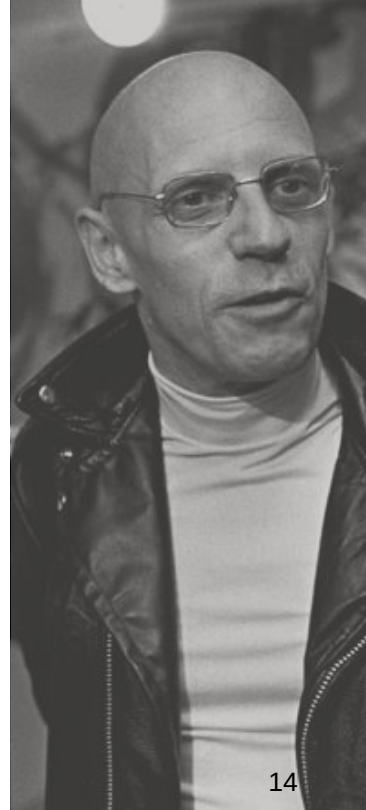
- Henkilökohtainen elämä ei kiinnostava
 - “Joka tapauksessa *henkilökohtainen elämäni ei ole lainkaan kiinnostavaa*. Jos joku ajattelee ettei työtäni voida ymmärtää ilman viitettä erityiseen elämän tilanteeseeni, hyväksyn mieltä kysymystä ja olen valmis vastaamaan jos olen samaa mieltä. Siinä määrin missä henkilökohtainen elämäni ei ole kiinnostavaa ei siitä myöskään kannata tehdä salaisuutta. Mutta samalla sitä *ei myöskään kannata julkaista*.”
- Elämäkertoja
 - Eribon, Didier. Michel Foucault. Vastapaino 1993.
 - Macey, David. The Lives of Michel Foucault.
 - Miller, James. The Passion of Michel Foucault.
 - David Halperin, Saint-Foucault: Towards a Gay Hagiography.

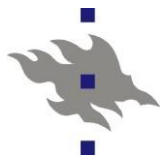

Totuus homosta

- Homoseksuaalisuuden kokemus? Tieto, valta, etiikka
- Tieto → Mielisairaus
 - Sairauden kokemus
 - Hulluuden kokemus → Mielisairaus → Totuus ihmisestä
- Valta → Rikos
 - Laittomuuden kokemus ja hallinta
 - Lain rikkoja → Rikollinen → Totuus ihmisestä
- Moraali → Perversio
 - Seksuaalisuuden kokemus → Totuus ihmisestä
 - Kielletyt teot → Perverssi tyyppi
 - erotiikan taide ≠ seksuaalisuuden tiede ja koneisto
 - Sukupuolisuuden moraali ≠ Itsen etiikat

Näkökulman kääntäminen

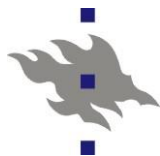
- Järjen historia → Hulluuden historia
 - Mitä sulkee pois?
- Oikeuden historia → Laittomuuden hallinnan historia
 - Rangaistuksen muuttuneet muodot
 - Kiellon sijaan laittomuuden tuotanto ja hallinta
- Moraalin historia → Sukupuolisuuden historia
 - Perverssien sukukunta
 - Kiellon sijaan seksuaalisuuden tuottaminen
 - Hysterikot keksivät seksuaalisuuden!

Planche XXIII

ATTITUDES PASSIONNELLES

EXTASE (1878).

Kantin 3 kriittistä kysymystä ?

■ Järjen intressit

- ”Kaikkia järkeni intressejä (niin spekulatiivisia kuin käytännöllisiä) yhdistää kolme seuraavaa kysymystä”
- **Mitä voin tietää?** – Puhtaan järjen kritiikki
- **Mitä minun pitää tehdä?** – Käytännöllisen järjen kritiikki
- **Mitä voin toivoa?** - Arvostelmakyvyn kritiikki

■ Kantin kriittinen periodi - Transsendentaalit ehdot

- Mitä voin tietää ? → Metafysiikka
- Mitä minun pitää tehdä ? → Moraaliteoria
- Mitä voin toivoa ? → Teologia

Foucault'n jälkikantilaiset vastakritiikit

■ Arkeologia ↔ Kantin metafysiikka

- Historiallinen kokemus tiedosta
- Totuuden lausumien historialliset ehdot
- Kuinka olemme muodostuneet tietomme subjekteiksi (*savoir*)?

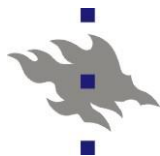
■ Genealogia ↔ Kantin transsendentti moraali

- Historiallinen kokemus vallasta
- Poliittisen järjen historialliset strategiat
- Kuinka olemme muodostuneet valtaa harjoittaviksi ja sille alistuviksi subjekteiksi?

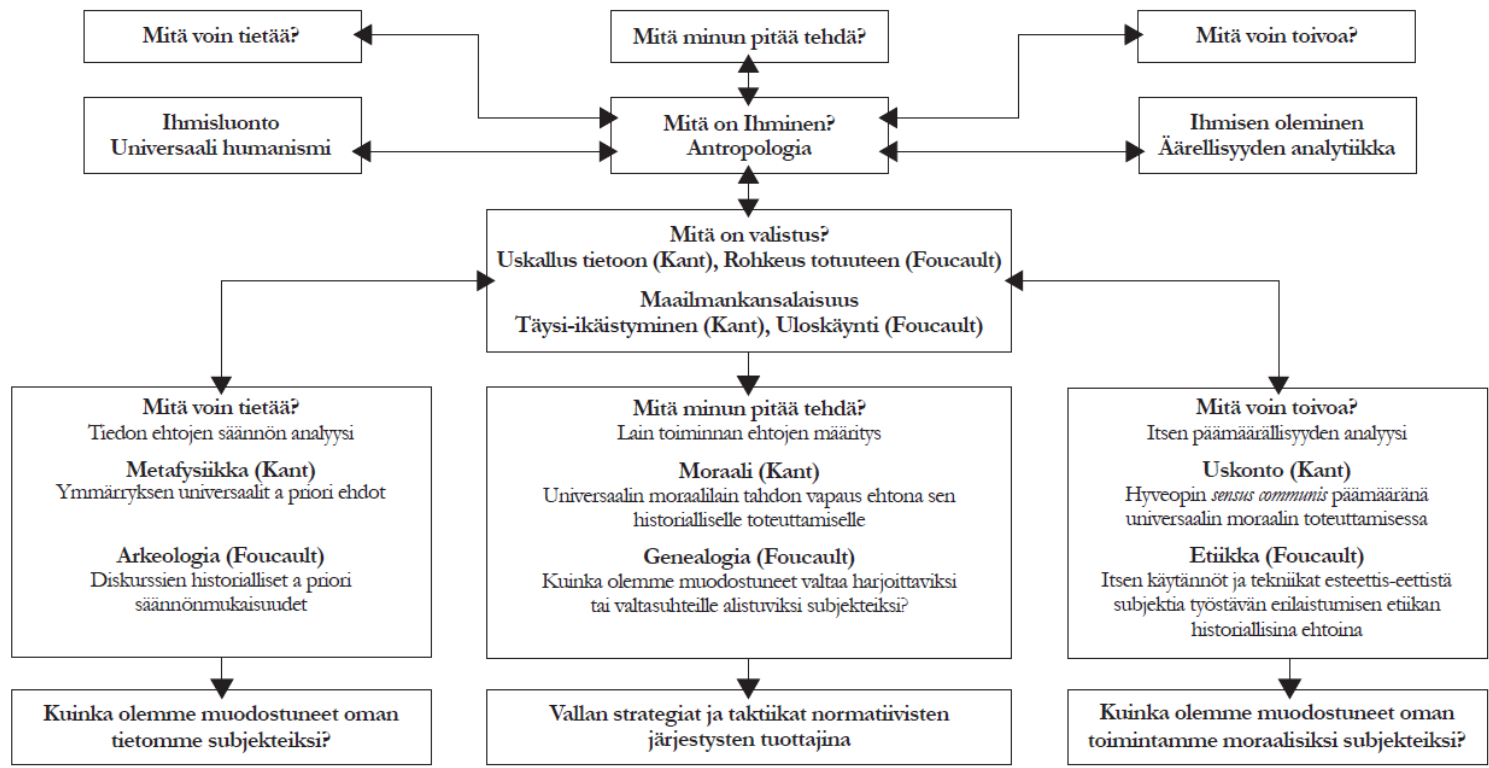
■ Etiikka ↔ Kantin subjektin teleologia

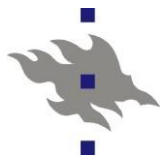
- Historiallinen kokemus itsestä
- Historialliset itsen teleologiset teknologiat
- Kuinka olemme muodostuneet toimintamme moraaliseksi subjekteiksi?

Koivusalon tulkinta

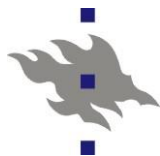
Toinen kritiikki: Valta

- Tieto ≠ Valta, mutta tietoa ja valta eivät vastakkaisia
 - 60-luvulla tieto konstitutiivinen vallalle
 - Psykiatrinen valta: Saint Annen sairaala: kumpikin puoli
 - 70-luvulla valta konstitutiivista tiedolle
- Miten ajatella valtaa?
 - Juridis-diskurssiivinen "porvarillinen" representaatio
 - Valta omaisuutena ja oikeutena
 - Vallan teoria = suvereniteetin teoria = oikeudenkäytön teoria
 - Vallan marxilainen ja nietzscheläinen analyysi
 - Valta taisteluna ja sodankäyntinä
 - Valta alistamisena ja riistona
 - Vallan teoria = alistamisen ja tukahduttamisen historia
 - Foucault: Tuottava "positiivinen" valta

La Liberté armée du sceptre de la raison foudroye l'ignorance et le Fanatisme
Simon Louis Boizot 1793

Teoriasta vallan analytiikkaan

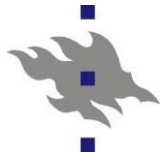
■ Nominalismi

- ”Valta ei ole kyky (puissance), instituutio, ei rakenne, vaan nimi, joka annetaan tietyssä yhteiskunnassa vallitsevalle monimutkaiselle strategiselle tilanteelle”

■ Uusi näkökulma

- Valta liikkuvana suhteena
 - Ei oliona tai objektina
- Valta ei immanentti ja tuottava muille suhteille
 - ei näille ulkoinen ja tukahduttava
- Valta rakentuu alhaalta
 - ei säteile ylhäältä alas
- Vallan strategiat intentionaalisia ja laskelmoivia, mutta ei-subjektiivisia
 - Ei komentavaa esikuntaa, vastuuhenkilöt usein vilpittömiä
- Vastarinta aina valtasuhteiden kentässä – vastarintapesäkkeet
 - Ei yhtä suurta kapinan tai kieltäytymisen henkeä

Vallan dispositiivit

- Episteme = tiedon järjestys → Dispositiivi = vallan strategiat
- Dynaaminen valtasuhteiden strategia verkosto
- *"Voimasuhteiden strategiat, jotka tukevat tiedon tyyppejä ja joita nämä vuorostaan tukevat ...heterogeeninen kokoonpano, joka sisältää diskursseja, instituutioita, arkkitehtonisia kaavoituksia, sääntömääräisiä päätöksiä, lakeja, hallinnollisia toimenpiteitä, tieteellisiä, moraalisia ja filantrooppisia lausumia, yhtä hyvin sanottua kuin ei-sanottua.... Dispositiivi itsessään on verkosto, joka voidaan asettaa näiden perustekijöiden välille."*
- Strategisesti hallitseva päätehtävä vastaa tiettyyn historialliseen vaatimukseen (väestö-ongelma → turvapaikka ongelma)
- Toiminnallisesti ylimäärittynyt (*surdéterminé*), useita vaikutuksia, vaikuttajia

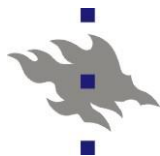

Järjen valta hulluudesta

- Hulluus ja järjettömyys. Hulluuden historia klassisella ajalla.
 - Foucault'n 934 sivuinen väitöskirja 1961.
- Järjen ongelma sille toisen näkökulmasta
 - Jako järki vastaan hulluus keskeinen länsimaiselle kulttuurille
 - Kirja toisesta, erosta ja ulossulkemisen muodoista.
 - *"Kieltämättä alue jossa kysymys on enemmän kulttuurin rajoista kuin sen identiteetistä"*
- Järjen ja hulluuden jako
 - *"Perustavaa on toiminta, joka jakaa hulluuden, ei suinkaan tiede, joka asetetaan kun tämä jako on jo tehty ja rauha palautettu. Se mikä on alkuperäistä on kesuura, joka asettaa etäisyyden järjen ja ei-järjen välille. Juuri tästä pisteestä juontuu järjen tekemä ei-järjen alistaminen, sen totuuden kiristäminen siitä hulluutena, rikoksena, tautina."*

Folie et déraison. Histoire de la folie à l'âge classique. Plon 1961.

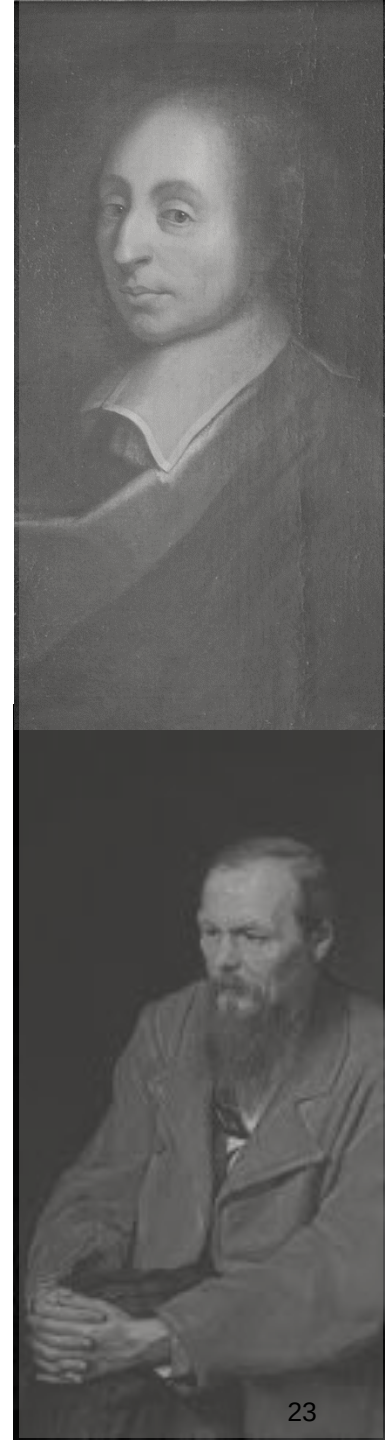
Alistettu ja kukistettu hulluus

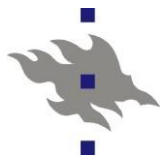
■ Järjen identiteetti ei-järjen kautta

- *"Ihmiset ovat niin auttamattomasti hulluja, että toisenlaista hullu olisi se ettei olisi hullu."* Pascal: Mietteitä 412.
- *"Eikö juuri laitostamalle naapurinsa ihminen varmistu omasta järjellisyydestään"* Dostojevsky

■ Hulluuden kukistus

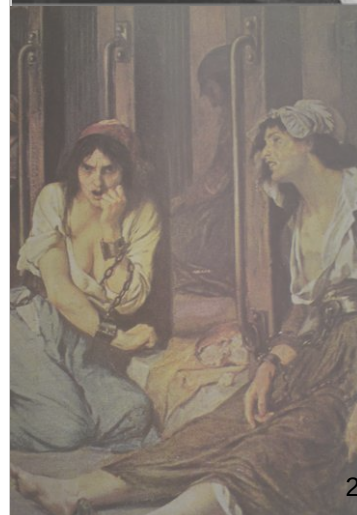
- *"Meidän on kirjoitettava **historia tuosta toisenlaisen hulluuden käänteestä** - tempusta, jossa ihmiset, suvereenin järjen eleellä, joka laitostaa naapurinsa, kommunikoivat ja tunnistavat toisensa **ei-hulluuden armottoman kielen kautta** Meidän on identifioitava tämän poismanauksen hetki ennen kuin se asetettiin palautumattomasti totuuden hallinnassa, ennen kuin se uudelleen tuotiin elämään **protestin lyriikassa.**"*

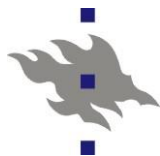

Hulluuden valta

- Hullun totuus
 - Hulluus järjen haastajana - kauhu, voima, traagisuus
 - Eskatologinen hahmo
- Renesanssi: inhimillistäminen
 - Inhimillinen heikkous, uni ja illuusio
 - Järjen ja hulluuden kamppailu viisauden reflektioksi
- Klassinen aika: hiljentäminen
 - Järjen ja hulluuden radikaali erottaminen – ei sovitusta
 - Hulluuden puheen hiljentäminen, Hullujen laitostaminen
- Moderni: Hullujen vapauttaminen kahleista
 - Tosiasiallinen tieteen objekti, totuus järjettömyydestä
 - Hullun sulkeminen mielisairauden käsitteeseen
 - Puhuu vain tämän kautta – järjettömyytenä järjen diskurssissa
 - Moderni runous ja kirjallisuus – taas hulluuden haasteen ääni

Klassinen - moderni

■ Klassinen järjestys

- Descartes: Radikaali epäily → Cogito ergo sum
 - Kuitenkin hulluuden haasteen ulossulkeminen
- Hullujen laitostaminen yhdessä köyhien ja kurjien kanssa

■ Kahleista vapauttaminen

- 1793 Pinel vapauttaa Salpêtrièren hullut kahleista. Valistus.
 - ”Mutta hullut eivät vapaudu laitoksista, ainoastaan köyhät, kurjat, prostituoidut jne. Hulluille alkaa **uusi vankeus mielisairaalassa**. Jos lääketieteen edustaja ymmärsi hulluutta niin kyse ei ollut tietämisestä vaan hallitsemisesta. ”Positivistisen kauden hoitola, josta Pinel sai kunnian ei ole mikään havainnoinnin, diagnosoinnin ja terapian alue vaan **oikeudenkäytön tila, missä syytetään , tutkitaan ja tuomitaan** - hoitolassa rangaistaan hulluutta vaikka **hoitolan ulkopuolella se on julistettu syyttömäksi.**”

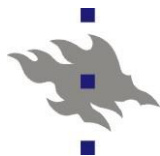
Modernin psykiatrian perustava suurkohtaus

Charles-Louis Müller: Pinel fait enlever les fers aux aliénés de Bicêtre
Hall de réception de l'Académie nationale de médecine, rue Bonaparte à Paris.

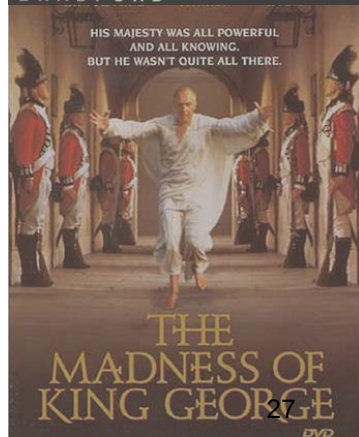
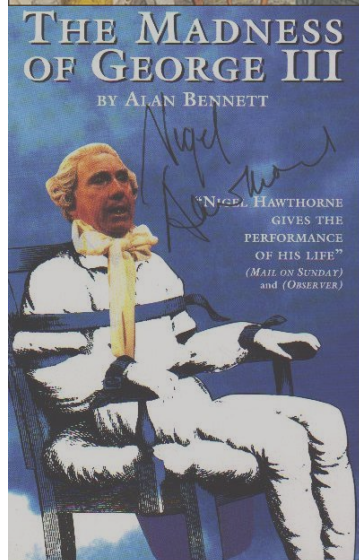

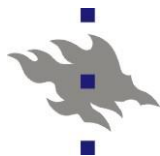
Tony Robert-Fleury: Pinel délivrant les aliénés à la Salpêtrière en 1795, Paris, hôpital de la Salpêtrière.

Toinen (vallan) näytös

- Yrjö III:n (1738-1820) hulluus
 - Philippe Pinel: *Traite medico-philosophique of Year IX* (1800)
 - Taustalla kuninkaan lääkärin Francis Willisin kuvaus
 - Näytelmä *The Madness of George III*, 1992 Alan Bennett
 - Nicholas Hytner: elokuva 1997
- Käänteinen kruunajaisseremonia: suvereenin pehmustaminen
 - Riisutaan monarkian symboleista → paljas ruumis
 - Vaikutusten kohde uudelle vallalle, jonka tarkoitus tehdä ruumiista ”kuuliainen (*docile*) ja alistunut (*soumis*) (Pinel)”
 - Uusi anonyymi kurivalta (palvelijat ja lääkärit edustaa)
 - ”Säännöstön hiljaisuus löytää kruununmenetyksen tyhjän tilan”

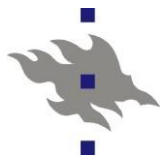

Protopsykiatrinen näyttämö

- Tiedollinen erhe (hulluus) → alistettava voima (hulluus)
 - Ei tietämys hulluudesta vaan sen voiman kahlitseminen, hullun tahdon alistaminen ja nautinnon peruuttaminen
 - *Terapeuttista suhdetta edelsi valtasuhde*
- Konkreettinen valtataistelu ruumiiden välillä
 - *"Todellisuudessa hullujenhuoneissa organisoidaan taistelukenttä"*
 - *"On vallan olemuksellinen piirre, että sitä sovelletaan aina viime kädessä ruumiiseen. Kaikki valta on fysikaalista ja ruumiin ja poliittisen vallan välillä on suora yhteys."*
- Kurivalta → Psykiatrinen tieto
 - *Psykiatrinen tieto ei ole ainoastaan vallan muoto, kuten psykiatrinen käytäntöjen kritiikissä oli pitkään esitetty, vaan tuon tiedon itsensä konkreettisena mahdollisuusehtona toimi sitä edeltävä kurivallan käytäntö.*

Valta-tieto matriisit

■ Juridis-poliittiset matriisit

- *"Historiallisessa muodostumisessaan samanaikaisesti vallan harjoittamisen välineitä ja tiedon asettamisen sääntöjä."*

■ Koettelu (*épreuve*)

- Arkaainen oikeus, totuuden koettelu

■ Mitta (*mesure*)

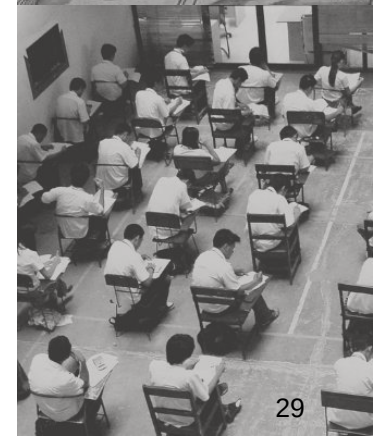
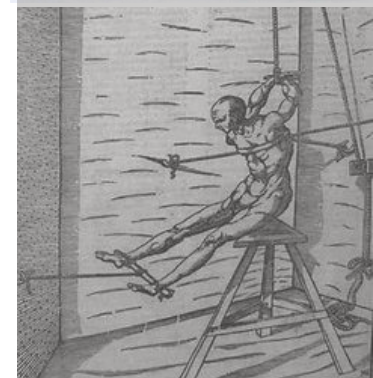
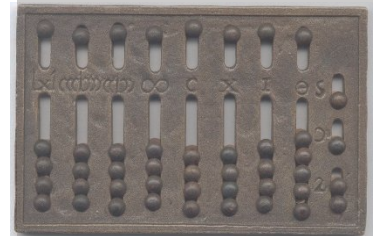
- Antiikin Kreikan kansalaisyhteisö

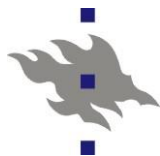
■ Tutkinta (*enquête*)

- Kehittyi inkvisition vallankäytön kanssa
- Uuden ajan empiirisen ja luonnontieteellisen tiedonhankinnan matriisi

■ Tutkinto (*examen*)

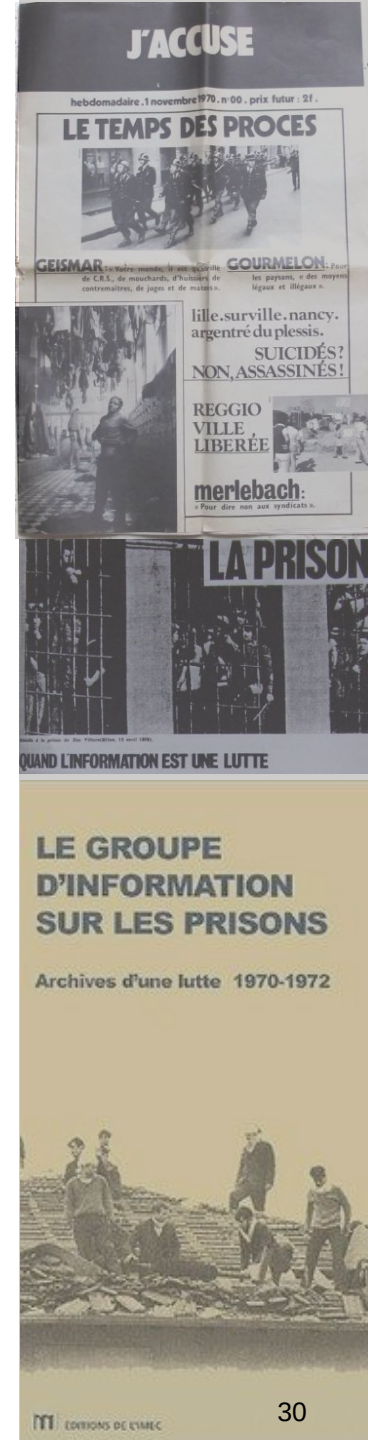
- Keino asettaa tai palauttaa normi, sääntö, jako, kelpoisuus
- Ihmistieteiden matriisi

Vankiloiden informaatioryhmä (GIP)

- Tutkimukset (*enquête*) tehtaissa ja maatiloilla
 - Proletariaaninen vasemmisto (*Gauche prolétarienne, GP*)
 - Maostinen tiedonkeruu poliittiseen taisteluun
 - 1970 GP laittomaksi → tutkimukset vankiloista
- 1971-73 *Groupe d'information sur les prisons* (GIP)
 - « (...) *Peu d'informations se publient sur les prisons ; c'est l'une des régions cachées de notre système social, l'une des cases noires de notre vie. Nous avons le droit de savoir, nous voulons savoir. C'est pourquoi, avec des magistrats, des avocats, des journalistes, des médecins, des psychologues, nous avons formé un Groupe d'Information sur les Prisons. (...)* » Jean-Marie Domenach, Michel Foucault ja Pierre Vidal-Naquet
- Vastatietoa vankilaolosuhteista
 - Vangeilta, näiden sukulaisilta, lääkäreiltä ja sosiaalityöntekijöiltä
 - Valtamekanismeissa sietämättömäksi (intolérable) koettu
- Informaatioryhmät
 - Terveystenhoito, mielisairaalat, sosiaalityö, maahanmuuttajat jne.

Tarkkailla ja rangaista 1975

- Oikeuden toinen puoli
 - Järjestyksen historia laittomuuden hallitseminen näkökulmasta
 - Kertomus oikeuden "toisen" - laittomuuden hallitsemisesta
- Rangaistuksen tekniikat ja laittomuuden hallinta
 - Se mitä pidetty rikoksena on pysynyt suhteellisen muuttumaton
 - Se miten laittomuutta on hallinnoitu on muuttunut
- Rikollisen ihmisen synty
 - Lain rikkojasta rikolliseen ihmiseen
 - César Lombroso, *L'homme criminel*. CRIMINEL-NÉ — FOU MORAL — ÉPILEPTIQUE. ÉTUDE ANTHROPOLOGIQUE ET MÉDICO-LÉGALE (1887)

CRIMINEL — L'homme criminel.

Fig. 7. Type criminel ou fou moral - Épileptique.

Fig. 8. Type criminel ou fou moral - Épileptique.

Fig. 9. Type criminel ou fou moral - Épileptique.

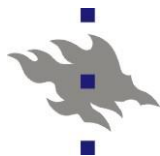
Fig. 10. Type criminel ou fou moral - Épileptique.

Fig. 11. Type criminel ou fou moral - Épileptique.

Fig. 12. Type criminel ou fou moral - Épileptique.

Kuri vallan tekniikkana

■ Vankilalaitoksen synty

- Miksi juuri vankilasta keskeinen rangaistusmuoto
- Ei ollut itsestään selvä – muita rangaistuksen tekniikoita
- Ei vain kyse vankilasta instituutiona

■ Vallan käytön yleinen muutos

- Heijastaa yleistä vallankäytön tekniikan muutosta
- Vankila hyväksyttävä - ei eronnut muista uusista instituutioista
- Kurivallan osalta koulut, sairaalat, työpaikat jne. muistuttivat vankilaa
- *“Vankila kehittää huippuunsa kaikki ne menettelytavat, joita esiintyy muissa kuria käyttävissä laitoksissa”. Vankilalaitoksen - “sivistyneiden yhteiskuntien rangaistusmuodon” - synnyssä ei ole kyse vain erään instituution historiasta vaan koko yhteiskunnallisen vallankäytön muutoksesta.”*

Montaasi – kaksi rangaistusmuotoa

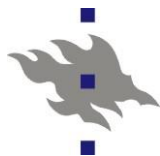
■ Julkinen teloitus ja kidutus 2.3.1757

- Isän murhaaja Damiens mestataan Grèven aukiolla
- Kidutettiin, poltettiin, revittiin rikki – pappi vierellä – anteeksi herra

■ Pariisin nuorisovankilan säännöt vuodelta 1838

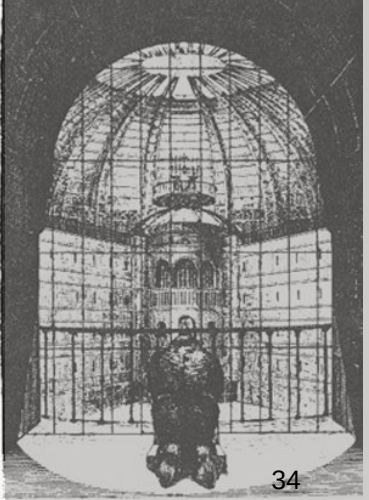
- Tiukka aikataulut - työnteke, koulutus, ruokailut, jonot, järjestys
- ”Kohta 18: ylösnousu: Ensimmäisen rummutuksen kuuluessa vankien on noustava ylös ja pukeuduttava äänettömästi sillä aikaa kun valvoja avaa sellien ovet. Toisen rummutuksen kuuluessa heidän on oltava jalkeilla ja sijattava vuoteensa. Kolmannen rummutuksen kuuluessa he järjestäytyvät siirtyäkseen kappeliin jossa toimitaan aamuhartaus. Jokaisen rummutuksen välillä on viisi minuuttia.”

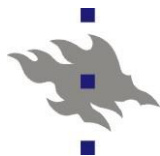

Kolme dispositiivia

Suveereni ja voima	Yhteiskuntaruumis	Hallintokoneisto
Tunnus	Merkki	Jälki
Seremonia	Representaatio	Harjoitus
Voitettu vihollinen	Asemansa menettänyt oikeussubjekti	Pakkotoimille alistettu yksilö
Kidutettava ruumis	Mielteiden manipuloima sielu	Koulittu ruumis

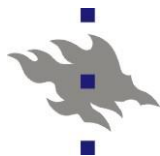

Ruumis vallan kohteena

- Kuuliaiset ruumiit (Les corps dociles)
 - *On syntymässä ”poliittinen anatomia”, joka on samalla ”vallan mekanismi” ja joka määrittää miten voidaan saada ote toisten ruumiista, ei pelkästään siinä mielessä, että nämä tekisivät mitä halutaan, vaan että ne toimisivat kuten tahdotaan tekniikoiden kautta määrätyllä nopeudella ja tehokkuudella.*
- Sotilas 1600-luku
 - *Kantaa yllään voimansa ja rohkeutensa luonnollisia tunnuksia ja myös ylpeytensä tunnusmerkkejä.*
- Sotilas 1700-luvun loppu
 - *Tullut määrätietoisien valmennuksen tulos; muodottomasta aineksesta ja kömpelöstä ruumiista on tehty tarkoitukseen sopiva kone, asentoja on vähitellen kohennettu ja pikkuhiljaa harkittu pakonalaisuus on levinnyt ruumiin jokaiseen osaan, ottanut sen haltuunsa, taltuttanut koko ruumiin, tehnyt sen jatkuvasti käyttökelpoiseksi, ja tämä kaikki jatkuu huomaamatta automaattisesti tottumuksissa.*

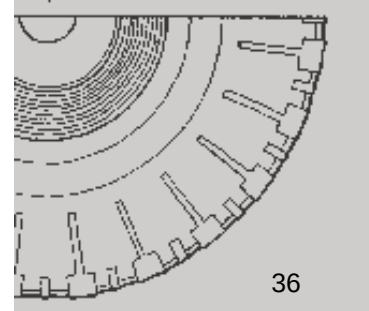
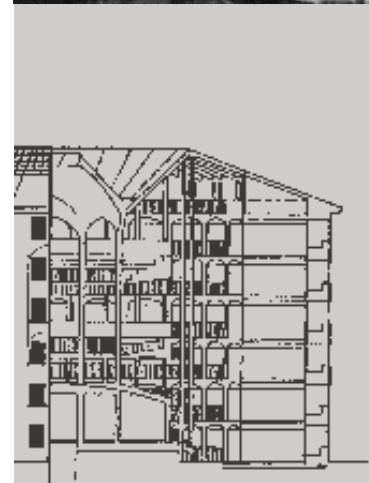
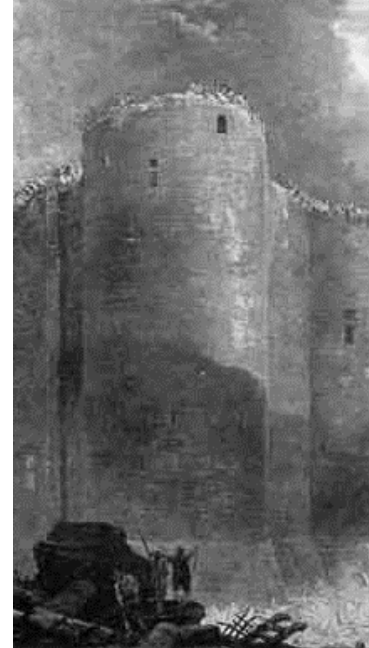
Panoptikon –vallan diagrammi

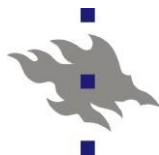
■ Vallan symbolinen arkkitehtuuri

- Bastille – kuninkaan vankityrmä – vallankumous hyökkäys

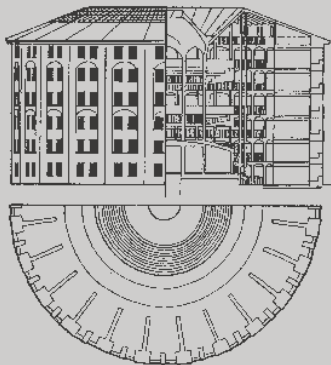
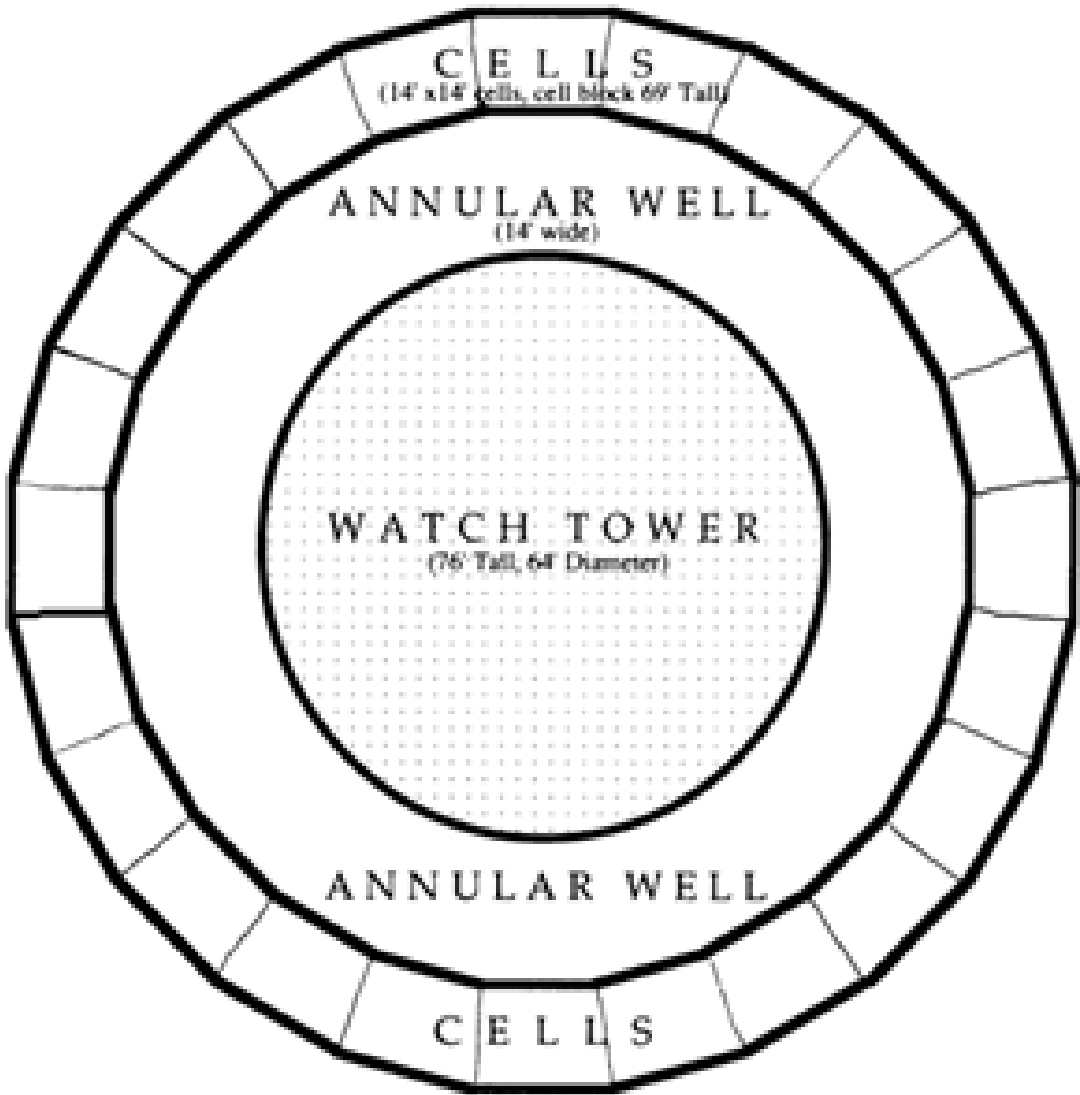
■ Vallan laskennallinen arkkitehtuuri

- Bentham: ideaali vankilasuunnitelma - sovellettavissa kaikkiin laitoksiin
 - *“Rakennelma pystyy puhdistamaan moraalin, vaalimaan terveyttä, elvyttämään teollisuuden, levittämään oppia, keventämään valtion kuluja, perustamaan talouselämän kuin kalliolle sekä avaamaan köyhiä koskevan Gordionin solmun sitä katkaisematta, ja kaikki tämä tapahtuu pelkän arkkitehtonisen idean avulla.”*
(Jeremy Bentham, Panopticon 1791)
- Foucault: vallan mekanismi
 - *“Panopticonia ei pidä käsittää miksikään haavekuvarakennelmaksi, vaan se on ihanteelliseen muotoonsa pelkistetyn vallan mekanismin diagrammi; sen toiminta josta on poistettu kaikki esteet, vastustus ja kitka, voidaan hyvinkin kuvata puhtaana arkkitehtorisena järjestelmänä. Tosiasiallisesti se on poliittisen teknologian kuvio, joka voidaan ja joka pitääkin erottaa kaikesta erityiskäytöstään.”* (Michel Foucault)

Panoptikon

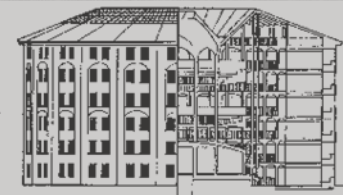
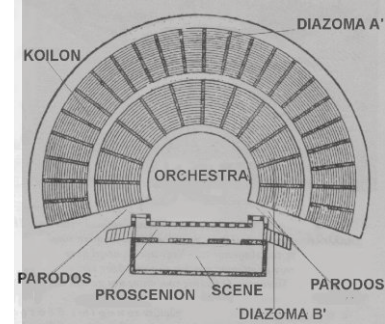
Ympärikäännetty valta

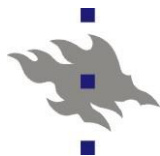
■ Näytelmästä valvontaan

- Teatterin malli → länsimainen politiikka ja valta
- Panopticon ympärikäännetty teatteri
- *"Olemme paljon kauempana kreikkalaisista kuin luulimmekaan. Emme ole katsomossa, emmekä näyttämöllä, vaan panoptisessa koneessa, sen vallan vaikutusten käsissä, jota me itse jatkamme, koska olemme vain yksi sen rattaissa."* (Michel Foucault)

■ Speaktaakkelista harmaaseen järjestykseen

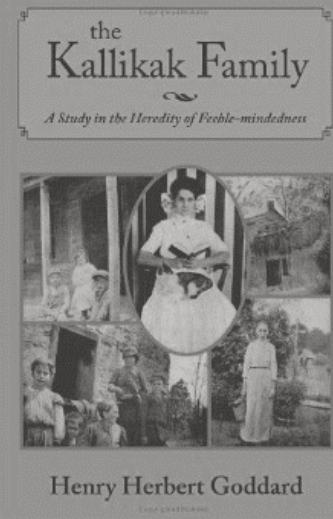
- Situationistit: Speaktaakkelin yhteiskunta
- Foucault: Napoleon kynnys
 - *"Oma yhteiskuntamme ei pohjaudu näytelmään vaan valvontaan; kuvien pinnan alla ruumiit vallataan aina syvimpiä kerroksiaan myöten;."*

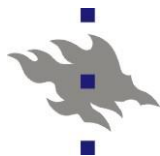

Yksilöivä valta

- Vallan yksilöllistämisen nurinpäin kääntäminen
 - *“Kurinpitojärjestelmässä lapsi on paremmin yksilöity kuin aikuinen, sairas paremmin kuin terve, mielenvikainen ja rikollinen paremmin kuin normaali ja rikkeetön henkilö.”*
- Vallan rationaliteettien persoonattomuus – kohteiden kasvot
 - *”Vallan objektivoinnin kohteet saavat kasvot ja identiteetit samalla kun kasvottomat rationaliteetit korvaavat maagiset hallitsijan kasvot.”*
- Valtasuhteen sisäistäminen ja tuotanto
 - Sisäistetty valtasuhde – uuden suhteen tuotanto

Normalisaatio ja poikkeavat

- Laista normiin ja normalisaatioon
- Normaali ja patologinen
 - Tilastollinen
 - Lääketieteellinen
- Yksilöinti ja totaalisuus
- Ulkoinen laki – immanentti normi
 - Ei ulkoista suvereenia
- Epänormaalit – kuka päättää normaalista?
 - Normaalia ei ole olemassa
 - Määritys epänormaalin kautta

ABNORMALS
ANONYMOUS

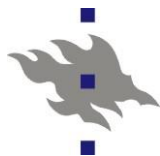

Tuottava valta

- Eroon negatiivisesta valta käsitteestä
 - Sopii yhteiskuntiin, jossa valta keskittynyt ja toimii riiston tai kiellon kautta
 - Ei määritä kokonaisuudessa modernia hajaantunutta tuottavaa valtaa
- Lakattava ajattelemasta valtaa suvereenin termeillä
 - Poliittisessa teoriassa emme ole vielä katkaisseet kaulaa suvereenilta
- Lakattava ajattelemasta valtaa oikeuden abstrakteilla termeillä
 - Vallan legitimaatio $\neq$ vallan käytännöt ja tekniikat
 - Onko oikeutettu valta hyväksyttävää?
- Valta suhteita tuottavana tekniikkana ja rationalisuutena

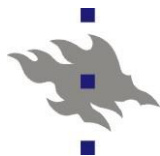

Tiedon tahto 1976

- Seksuaalisen historia: Johdanto
- Repressiivisen hypoteesin kritiikki
 - 60-luvun seksuaalinen kumous – William Reich – repressio
 - Miksi olemme ajatelleet että moderni on kieltänyt seksuaalisuuden ?
- Loputon puhe ja kiinnostus seksuaalisuutteen
 - Se on ennemmin tuottanut siitä jatkuvasti puhetta
 - Idässä erotiikan taitoa
 - Länsimaissa erityinen tiedontahto
 - Länsimaat luoneet kokonaisen seksuaalisuuden tieteen
- Totuus seksuaalisuudesta
 - Sukupuolisuus kertoo totuuden
 - Vaatinut etsimään seksuaalisuudesta totuutta itsestään
 - Tunnustamaan seksuaalisuutensa

Diderot
Les Bijoux indiscrets
Édition de Jacques Rustin

Seksuaalisuuden dispositiivi

■ Neljä tieto-valta strategiaa

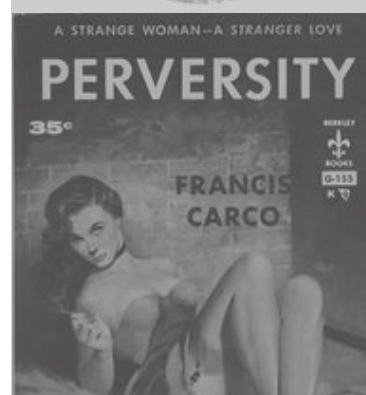
- 1) Naisten hysterisointi
- 2) Lasten seksualisointi
- 3) Perverssien erottelu
- 4) Väestösuunnittelu

■ Moderni seksuaalisuus – muuta kuin pelkät sukupuolitoimet

- *“Mahdollisesti anatomisten elementtien, biologisten funktioiden. käyttäytymisten, tuntemusten ja nautintojen uudelleen luokittamisen keinotekoiseksi ykseydeksi.”*

■ Ei kieltänyt vaan tuottanut seksuaalisuuden totuutta

- Ei kielletyt aktit tai synty vaan normaali ja patologinen yksilö
- Valta kokonaisuuden (väestö) ja yksilön (oma seksuaalisuus) kautta.

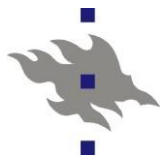

Seksuaalisuuden historia

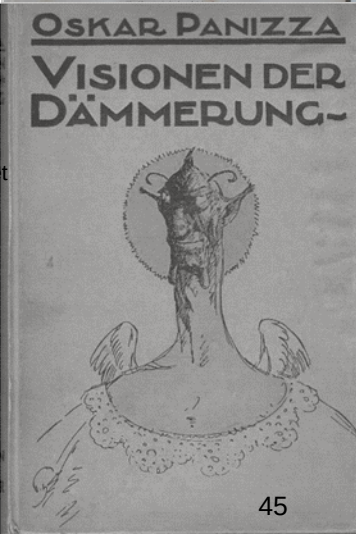
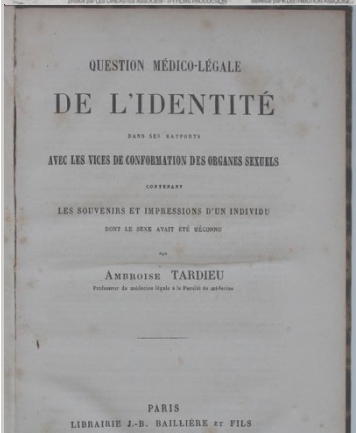
- Osa 2 Liha ja ruumis (La chair et les corps)
 - Esimoderni kristillinen lähestyminen seksiin. Uskonnollisen ja moraalisen asketismin alue. Kehittyminen suhteessa juridiseen koodiin. Ero moderniin seksuaalisuuteen, joka on ruumiiseen keskittyvä tieto-valta alue.
- Osa 3. Lasten ristiretki (La croisade des enfants)
 - Lasten seksuaalisointi.
 - Kuinka lasten sukupuolisesta käytöksestä tuli suurin kasvatuksen huolenaihe.
- Osa 4. Nainen, äiti ja hysteerikko (La femme, la mère et l'hystérique)
 - Naisen ruumin seksualisoiminen, patologisen käsitteen ilmaantuminen suhteessa sukupuolisuuteen
 - Naisen ruumiin merkittävyys sosiaalipolitiikassa.
- Osa 5. Perverssit. (Les pervers)
 - Seksuaalisuuden eristäminen omana vaistona
 - Epänormaalin toiminnan määrittäminen ja sitä korjaavat teknologiat
- 6. Väestö ja rodut (Populations et races)
 - Seksuaalisuus valtiollisen intervention alueena.
 - Eugeneinen ja rotuteoreettinen diskurssi ja väestöpolitiikka

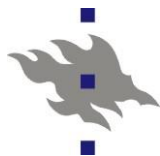

Tosi sukupuoli (Le vrai sexe)

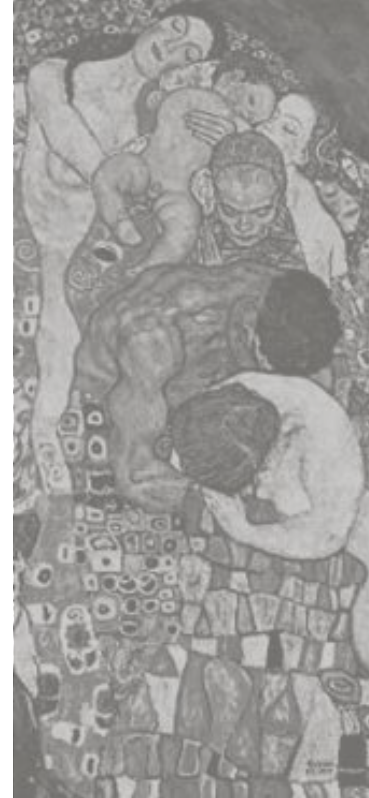
- ”*Tarvitsemmeko todellakin todellista sukupuolta/ seksiä*”
 - Jatkuva kysymys sielläkin missä vain ruumiiden todellisuuden ja nautintojen intensiivisyyden pitäisi merkitä jotakin
- Hermafrodiitit
- Herculine Adélaïde Barbin (Alexina) 1838-1868
 - Tyttökoulussa, opettajattareksi uskonnolliseen tyttökouluun
 - Kivut, ripittäytyminen, lääkärit tutkivat, tosi sukupuoli = mies
 - Abel Barbin, Pariisissa itsemurha 1868, muistelmat
 - Julkaistaan osaltaan Tardieun Identiteetti kirjassa
 - Question médico-légale de l'identité dans ses rapport avec les vices de conformation des organes sexuels, contenant les souvenirs et impressions d'un individu dont le sexe avait été méconnu
- Oskar Panizza: Ein skandalöser Fall

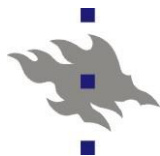

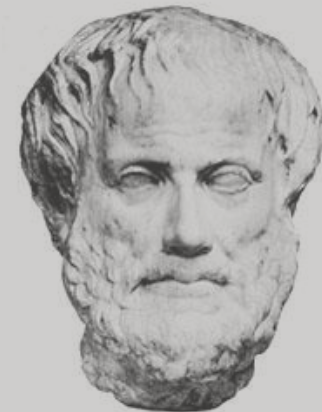
Biovalta

- Elämän tuotantoon ja organisoimiseen keskittynyt valta
 - Kurinpidollinen valta – ruumiin organisointi
 - Biovalta – väestö – ihminen biologisena lajina
- Juridisen vallan sijaan elämän normalisaatio
 - *”Valta ei enää kosketa pelkästään oikeudellisia subjekteja, joissa viimeinen ylimmän vallan osoitus on kuolema, vaan eläviä olentoja. Vallan, jota se voi niiden suhteen käyttää on sijoituttava itse elämän tasolle”*

Elävän eläimen politiikka

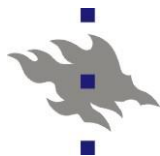
■ Elävän eläimen politiikka

- ”Vuosituhansien ajan ihminen oli sellainen kuin hän oli Aristoteleelle: *elävä eläin* (*animal vivant*), *jolla oli lisäksi* (*plus*) *poliittisen olemassaolon kyky*.
Moderni ihminen on *eläin politiikassa*, jossa kysymys on hänen elämästään *elävänä olentona*.”

■ Kuoleman vallasta elämän valtaan

- Kuoleman valta → määrätä kuolemaan tai antaa elää
- Elämän valta → toimeenpanna elämää tai antaa kuolla
 - ”Enää ei ole tarkoitus panna kuolemaa peliin suvereeniuden kentällä, vaan jakaa *elävää arvon ja hyödyllisyyden kentällä*.”
 - ”Voitaisiin sanoa että vanha oikeus ottaa elämä (toimeenpanna kuolema) tai antaa elää on korvaantunut vallalla *toimeenpanna elämää tai hylätä kuoleman omaksi*.”

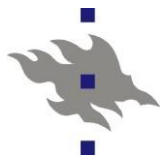

Hallitsemisen ongelma

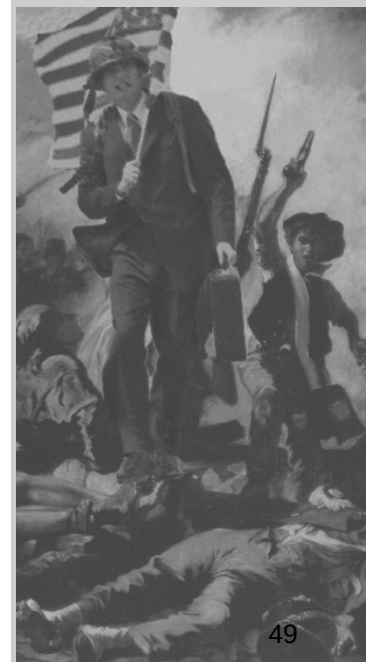
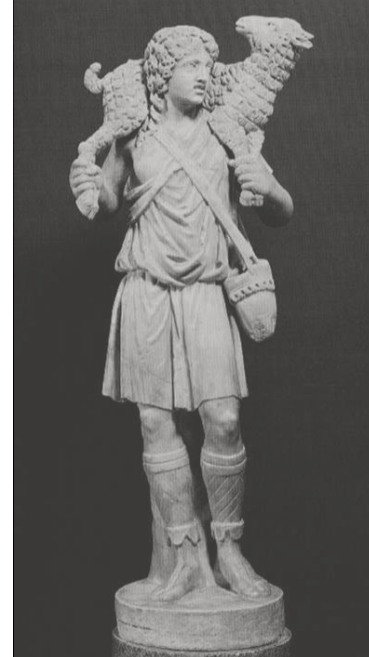
- Suvereenin teoriasta hallitseminen käytäntöihin
 - Suvereenin sijaan ohjaus ja hallitseminen
 - Hallinnan muotojen ja tekniikoiden leviäminen
 - Hallittavuuden muodot
- Kuinka meitä hallitaan - ohjataan
 - Kieltäytyä tulemasta hallituksi tietyllä tavalla
 - Hallittujen oikeudet
 - Abstraktien ihmisoikeuksien sijaan
 - Hallittujen konkreettiset oikeudet

Hallitsemisajattelun historia

- Egyptistä 70-luvun lopun uusliberalismiin
- Paimenvalta
 - Kristillinen hallitseminen
- Poliisi klassisessa laajassa merkityksessä (Polizei)
 - Valtiollinen hallitseminen
- Hallittavuus
 - Liberaali hallitseminen

Vapaus ja kontrolli

■ Vapaus ei annettu

- Tunnus ei ole paradoksaalinen imperatiivi: Ole vapaa.
- Liberaali hallinta ei hyväksy vapautta sinänsä
- Tietyn vapauden tuottaminen
- Vapaan olennon luominen tietyn mitan mukaan, tietyissä rajoissa ja tietyllä tavalla.

■ Vapauden virrat ja kontrolli

- Hallitsemisen ytimessä ongelmallinen suhde vapauden virtojen tuottamisen ja kontrolloinnin välillä.
- Vapautta on tuotettava, mutta samalla asetettava rajoitteet, kontrollit, pakkokeinot ja velvoitteet vapauden ilmaista itseään.

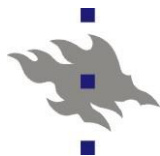
■ Intressien ongelma

- Liberalismi = intressejä manipuloivaa hallitsemisen taitoa
- Kysyttävä samalla intressien vaarallisuutta.

■ Vaaran ja turvan kulttuuri

- Kehottaa elämään vaarallisesti (riskejä ottaen) mutta samalla vaaraa (riskejä) laskelmoiden.

Kurista kontrolliin

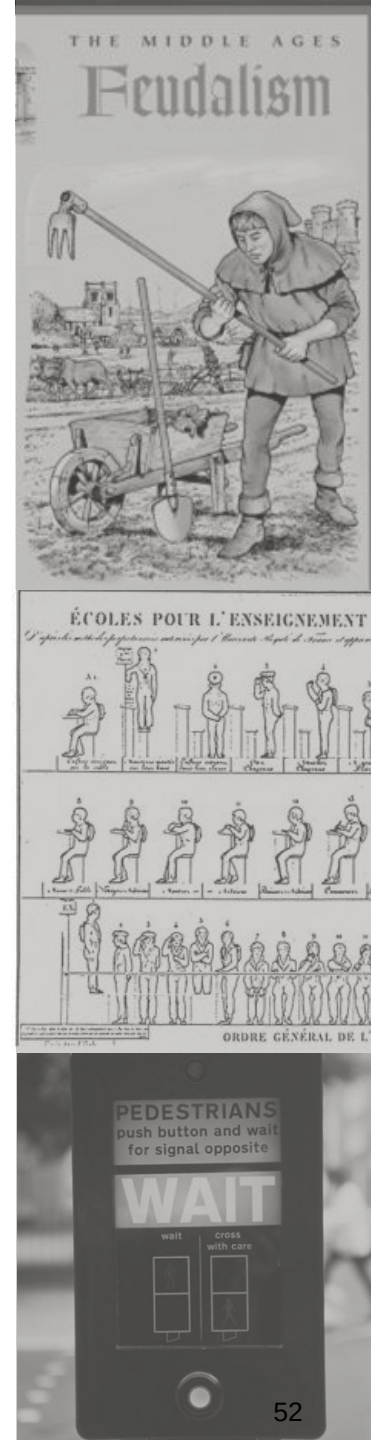
- Kuriyhteiskunta = kurin instituutiot
 - Koulu, vankila, sairaala, työpaikka = kuri
- Kontrolliyhteiskunta = turvallisuuden teknologiat
 - Liberaali hallitseminen erottamaton turvallisuuden teknologioista
 - Turvan ja vapauden vastavuoroinen ongelma
 - Kontrolli vapauden tuottamiseksi
 - Kontrolli suojaksi vapauden tuottamilta riskeiltä
- Vaara ja turva = vapaus ja kontrolli
 - Vapauden kääntöpuolena on kontrolli
- Kontrolliyhteiskunta ≠ kuriyhteiskunta
 - Liberaalin hallinnan samanaikainen vihollinen ja ehto

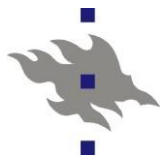

Turvallisuuden koneistot

- Suvereeni valta
 - Feodaalitekniikka
 - Riistäminen, kielto, rajaaminen
- Kurivalta
 - Uuden ajan tekniikka,
 - Järjestäminen, normalistaminen
- Kontrollivalta
 - Moderni hallitsemisen tekniikka
 - Turvallisuus
 - Vapaus / kontrolli - vaara / turva
 - Riskien arviointi

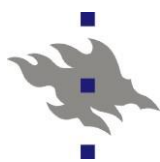

Vallan tekniikat

Laki	Kuri	Turvallisuus
negatiivinen	positiivinen	positiivinen
sallittu /sallimaton	määrätty/ määräämätön	ohjattu/ ohjaamaton
	keskihakuisuus tiivistää, keskittää, sulkee rajattu tila	keskipakoisuus laajentuminen kehien organisoiminen
	tukahduttaminen kaiken säätely, yksityiskohtien tukahduttaminen	tukeutuminen <i>laisser-faire</i> , yksityiskohtiin tukeutuminen
negatiivinen	positiivinen	positiivinen
kielto Älä tee niin	käsky Tee näin	ohjaus Säätely
imaginaarinen kuvittelee kielletyn	keinotekoisuus täydentää todellisuuden	todellisuus toimii todellisuuden pelissä
ihmisluonto paha	ihmisluonne korjattava, muokattava	Ihmisen luonto intressit, halut
kuuliaisuus	tottelevaisuus - tuottavuus	prosessien yhteensopivuus - turvallisuus

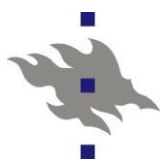

Etiikka itsesuhteena

- Itsesuhteen muodostuminen
 - Subjektin suhde itseensä
 - Itsen tekniikat ja itsen muokkaus
- Etiikan kysymys eetoksena
- Etiikka erossa universaalista moraalista
- Seksuaalisuuden historia → uusi suunnitelma
 - 1. Nautintojen käyttö – antiikin Kreikan itsen käytännöt
 - 2. Huoli itsestä – antiikin Rooma
 - 3. Lihan tunnustukset – kristilliset itsen käytännöt

Erga Afroditês Afroditen teot

■ Rakkauden nautinnot

- Aistilliset nautinnot
- Mielihyvää tuottavat eleet ja kontaktit.

■ Miehinen moraali

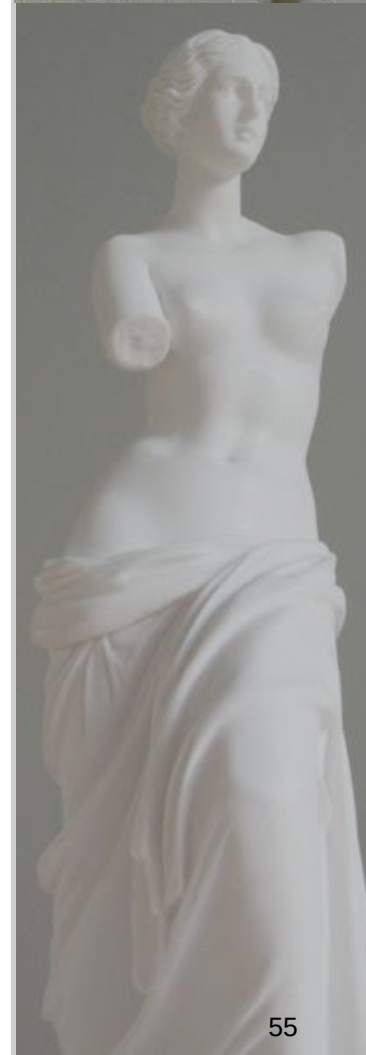
- Vapaan miehen itsesuhde ja itsehallinta
- Ei koske naista orjia tai lapsia
- Valta itsensä ylitse ja itsestä nauttiminen.

■ Hallittavien voimien taistelukenttä

- Oikea mitta ja oikea hetki, tärkeämpää kuin kiellot
- Käyttäytymisen tapa.

■ Olemassaolon estetiikka.

- Moraaliongelman suhteessa vapauden harjoittamiseen.

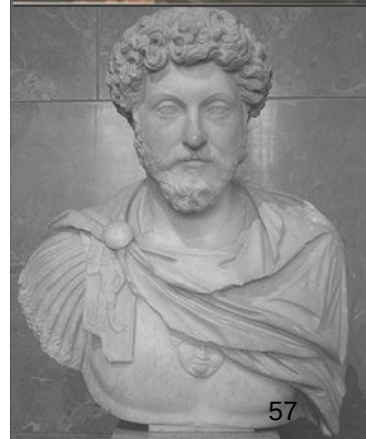
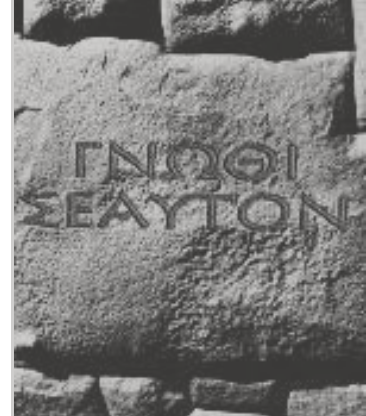
Itse-suhteen problematisaatio

terveys	perhe	pojat	viisaus
dietetiikka	talous	erotiikka	filosofia
itse suhteessa ruumiiseen	itse suhteessa vastakkaiseen sukupuoleen	itse suhteessa samaan sukupuoleen	itse suhteessa viisauteen

Itsestä huolehtiminen

- Subjektiviteetti ja totuus
 - Subjektiviteetti ennen subjektia
- Tunne itsesi (gnothi seauton - γνῶθι σεαυτόν)
 - Delfoin oraakkelin tunnus – tiedä rajasi
 - Sokrates tutkiskele itseäsi - myös huolehdi itsestäsi
- Itsestä huolehtiminen (*epimeleia heautou*)
 - Itsensä kehittäminen
 - Latinan cura sui
- Foucault suhteessa käytäntöihin
 - Itsen käytännöt ja tekniikat
- Itsen positiivisuus antiikin moraalissa
 - Ei itsekkyys (ei Ayan Rand) vaan ankara moraal
 - "Moraalin tai etiikan" tekniikat

Olemassaolon estetiikka

■ Moderni eetos

- Baudelairelle moderni ihminen ei lähde etsimään itseään, **salaisuuttaan ja salattua totuuttaan**

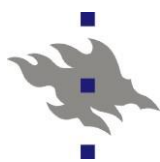
■ Itsensä muokkaaminen

- Moderni ihminen **yrittää keksiä itsensä**
- ”*Ei vapauta ihmistä omaa olemassaoloaan (être propre) vaan settaa tehtäväksi itsensä muokkaamisen (s’elaborer lui-même)*

■ Valistus ja moderni

- Filosofinen kysymys, joka tekee ongelmalliseksi
 - Ihmisen suhteen nykyisyyteen
 - Hänen historiallisen olemassaolonsa muodon
 - Itsensä konstituution autonomisena subjektina.

Valistuksen kysymys

■ Kritiikki ja valistus

- Esitelmä Ranskan filosofisessa yhdistyksessä 1978
- Qu'est-ce que la critique? Critique et aufklärung
- Kritiikin ja valistuksen yhteen sitominen

■ Valitus ja toden sanominen

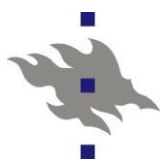
- Luento Tammikuun 5. 1983 Collège de France
- 'Qu'est ce que les Lumières?' = 'L'art du dire vrai':
- Suom. Kant ja moderni filosofia nykyisyyden ontologiana

■ Mitä on valistus ?

- 1983 Yhdysvalloissa pidetty luento

Aufklärung

Kantin kriittinen traditio

■ Totuuden analytiikka

- Toden tiedon mahdollisuusehdot.

■ Nykyhetken ontologia

- Valistus ja vallankumous teksteissä.
- Mikä on oma ajankohtamme?
- Mikä on nyt mahdollisten kokemusten alue?

■ Kriittisen filosofian vaihtoehdot

- 1) Totuuden yleinen analytiikka
- 2) Oman itsemme ontologiana
 - Jälkimmäinen Hegelistä Nietzscheen ja Max Weberin kautta Frankfurtin koulukuntaan – Foucault itse

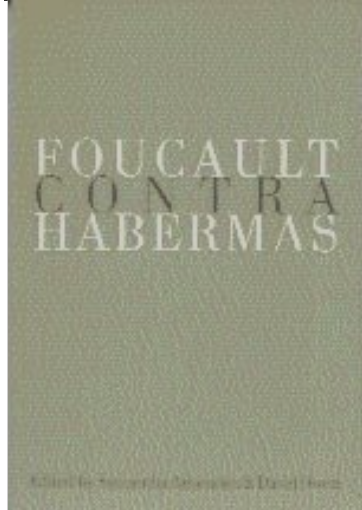
Habermas kritiikki

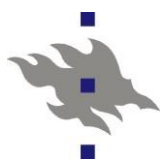
■ Syyte valistuksen hylkäämisestä

- Luennoimassa Paul Veynen pyynnöstä College de Francesassa 1983
- Voimakas Nietzschen ja ”ranskalaisen” ajattelun kritiikki
- Modernin projektin puolustus: Der philosophische Diskurs der Moderne.

■ Tapaaminen Foucault*n kanssa

- Eivät oikein ymmärtäneet toisiaan
- Foucault ehdotti yhteistä seminaaria Habermasin, Dreyfusin, Rortyn ja Charles Taylorin kanssa Yhdysvalloissa 1984 aiheena 200 vuotta sitten ilmestynyt Kantin essee: Vastaus kysymykseen: Mitä on Valistus? 1784
- Foucault ehti kuitenkin kuolla ennen tätä

Was ist Aufklärung?

■ Moderni filosofia yritys vastata

- Valistus = järjen ja kritiikin aika
- Modernin = nykyisyyden oma arvo
- Valituksen ja modernin teemat

■ Foucault'n valistuseetos

- Lanka, joka voisi yhdistää valistukseen ei ole uskollisuus sen oppien elementeille vaan jatkuva asenteen uudelleen aktivointi
- Filosofinen eetos, jota voitaisiin kutsua jatkuvana historiallisen aikakautemme kritiikkinä

■ Nykyisyyden ontologia

- Negatiivinen ja positiivinen eetos

